

Sygn. akt I UK 535/16

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania I.E.W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o zasiłek macierzyński,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 października 2017 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.

z dnia 29 września 2016 r., sygn. akt V Ua (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz wnioskodawczynie I.
E.W. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w B. wyrokiem z dnia 29 września 2016 r. oddalił apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 11 maja 2016 r., którym zmieniona została decyzja organu rentowego z dnia 22 stycznia 2015 r., przyznająca wnioskodawczynie I.E.W. prawo do zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 4 listopada 2014 r. do dnia 2 listopada 2015 r. w wysokości 80% podstawy wymiaru oraz ustalająca podstawę wymiaru świadczenia na kwotę 434,90 zł brutto w części dotyczącej podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego w ten sposób, że

ustalono, iż stanowi ją kwota zadeklarowanego przychodu, tj. 9.052,83 zł.

Sąd Okręgowy uznał rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji za trafne, mimo podania niewłaściwej podstawy prawnej. Wbrew twierdzeniom apelacji, do wnioskodawczyni nie ma zastosowania art. 49 pkt 1 (obecnie art. 49 ust. 1 pkt 1) ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 372, dalej jako ustawa zasiłkowa), przyjmujący za podstawę zasiłku macierzyńskiego najniższą podstawę wymiaru składek na to ubezpieczenie po odliczeniach, o których mowa w art. 3 pkt 4 tej ustawy, bez względu na wysokość kwoty zadeklarowanej na podstawie art. 18 ust. 8 lub 18a ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 963 ze zm.). Przepis ten reguluje ustalanie wysokości zasiłku chorobowego dla osób przystępujących do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej po raz pierwszy, tj. takich, których prawo do zasiłku macierzyńskiego powstało w pierwszym miesiącu kalendarzowym dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, niepoprzedzonego innym ubezpieczeniem chorobowym. Zakresem art. 49 ust. 1 pkt 1 (poprzednio art. 49 pkt 1) ustawy nie są zatem objęte osoby, których dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej było poprzedzone - bezpośrednio lub z przerwą nie dłuższą niż określona w art. 4 ust. 2 tej ustawy (30 dni) - ubezpieczeniem chorobowym z innego tytułu. Wnioskodawczyni od 2010 r. była zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych z tytułu zatrudnienia pracowniczego, a następnie od dnia 1 września 2014 r. do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej z zadeklarowaną podstawą wymiaru składek w kwocie 9.052,83 zł. Podlegała zatem nieprzerwanie ubezpieczeniu chorobowemu na podstawie różnych tytułów do objęcia tym ubezpieczeniem i tym samym nieprawidłowe było przyjęcie przez organ rentowy za podstawę wymiaru zasiłku macierzyńskiego najniższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe (434,90 zł), a nie kwoty zadeklarowanego przychodu. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że dla rozstrzygnięcia sprawy nie miała znaczenia badana przez Sąd pierwszej instancji okoliczność, czy zgłoszona niezdolność do pracy w

okresie od dnia 30 października 2014 r. do dnia 4 listopada 2014 r., jak też wcześniejsza, trwająca od dnia 30 września do 29 października 2014 r., co do której wnioskodawczyni cofnęła wniosek o zasiłek chorobowy, nastąpiła przed czy po upływie 30 dni podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, ani czy w okresie objętym cofnięciem zwolnienia (od dnia 30 września do 29 października 2014 r.) była ona rzeczywiście zdolna do pracy. Istotne było bowiem stwierdzenie zachowania ciągłości podlegania ubezpieczeniu chorobowemu (art. 49 ust. 2 ustawy zasiłkowej w związku z art. 37 ust. 1), a nie badanie tego, czy niezdolność do pracy nastąpiła w ciągu 30 dni podlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu (art. 48 ust. 2 w związku z art. 36 ust. 2 ustawy zasiłkowej).

Skargę kasacyjną od tego wyroku wniósł organ rentowy zaskarżając go w całości. Domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i uwzględnienia apelacji, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego za instancję kasacyjną według norm przepisanych.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego - art. 49 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 52 i art. 48 ustawy zasiłkowej przez ustalenie, że do podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego przysługującego wnioskodawczyni z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej należy przyjąć zadeklarowany przychód w sytuacji, gdy w dniu 30 września 2014 r., przed upływem pełnego miesiąca podleganiu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, stała się ona niezdolna do pracy.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał na oczywiste uzasadnienie skargi, „ponieważ brak podstaw do ustalenia podstawy wymiaru zasiłku macierzyńskiego przysługującego wnioskodawczyni w wysokości zadeklarowanej podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, z uwagi na wskazane powyżej naruszenie przepisu prawa materialnego art. 49 ust 1 pkt 1 w związku z art. 52 i art. 48 ustawy” zasiłkowej.

W odpowiedzi na skargę wnioskodawczyni wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Skarżący, który powołuje się na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁴ § 2 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Ponadto oczywista zasadność skargi zachodzi wtedy, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia

podstaw kasacyjnego zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), które ewidentnie uzasadniały uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). Strona skarżąca jest w tym zakresie zobowiązana do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, gdyż o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860). Dodatkowo należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343).

Mając powyższe na uwadze skonstatować należy, że wniesiona skarga nie zawiera żadnego wyводу prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, iż jest ona oczywiście uzasadniona zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. W uzasadnieniu wniosku skarżący wskazał jedynie, że zaskarżony wyrok „został wydany z naruszeniem przepisów prawa materialnego, to jest art. 49 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 52 i art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. (...) i jako wydany niezgodnie z przepisami prawa nie powinien pozostawać w obrocie prawnym”, ograniczając się przy tym wyłącznie do zreferowania przebiegu postępowania w sprawie oraz do wyrażenia poglądu, że w okresie od dnia 30 września do dnia 29 października 2014 r. wnioskodawczyni była niezdolna do pracy i dlatego ma do niej zastosowanie art. 49 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 52 i art. 48 tej ustawy. Natomiast wobec braku jakichkolwiek proceduralnych zarzutów kasacyjnych, które mogłyby podważyć miarodajne dla Sądu Najwyższego ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), w postępowaniu kasacyjnym wiążące były ustalenia zaskarżonego wyroku, że wnioskodawczyni w okresie od dnia 30 września do dnia 29 października 2014 r.

nie była niezdolna do pracy. W konsekwencji należy stwierdzić, że skarżący nie wykazał by zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej w zakresie naruszenia wskazanych przepisów. Stwierdzenie takiego kwalifikowanego naruszenia wymagałoby poszukiwania w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, co przekreśla tezę o rzekomo oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego po myśli art. 98 § 1 k.p.c.